

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Jncipit solemne opus expositionis Euangeliorum
dominicalium tocius anni reuerendi magistri Alberti de
Padua ordinis frat[rum] heremitaru[m] sancti Augustini**

Albertus <de Padua>

VI me, 1480

Prima p[ar]s

urn:nbn:de:hbz:466:1-30888

Sermo

quē vos nescit. Deinde ponit tertius pfectus: et grā: ubi attende qd vt dicit ioh. 1. datus ē christo spūs nō ad mensurā et iō pfectus grē intelligendus ē. vel de grā gratis data. cuius pfectus ē in actu et extratio. vel de grā gratū faciente nō quide qd deo esset magis grat⁹. intensiue sed extensiue. qz oīa eius acta erāt deo grata qm licet oīa opera eius eēt grata ex prima grā vniōis. tñ illa grā erat expressa cū etiā dei bñplacito ex operibus christi. De inde ponit respectu quo pfectebat: apud deū: ad eius laudē. vnde reūsi sunt pastores laudantes et bñdicentes dñm in omnib⁹ que audierant et viderant sic dictū est ad illos et homines: ad eoz scz vtilitatē. qui videntes infantē taliter in grā pfectere. mox antiquā corrigebant vetustatē. et ducti exemplo eius redibant ad dñm. isa. 11. Puer puulus imitabit eos. vñ hñ istā formā exempli inducebat be. aug. vt deo seruiet dicēte li. 9. 2. 2. 2. quanti pueri et puellē intra ecclesiā deo seruiūt tu non poteris qd isti et isti. an isti et iste in seipsis pñt et nō potius in deo suo. proice te in eū et excipiet te et sanabit te. de isto saluatoris pfectu potest itelligi illud. 1. re. 2. Puer samuel. vere christus samuel qui postulatus a deo. omniū desideris sanctoz patz proficiebat quo ad sapientiā. et crescebat quo ad etatē. et placebat quo ad grām tam deo qz hominib⁹.

In octaua epiphanie. Prima ps ser. xx

Idit iohannes ihesū venientē ad se et ait. ecce agnus dei qui tollit peccata mundi etc. ioh. 1. Quanto res est inopinabilior tanto sue credulitatis maioris auctoritatis exigit testimonium. Quoniam vero deum fieri hominem mortalib⁹ commozari.

et qd maximū est mortē suscipere. inaudit⁹ et inopinatū erat. ideo ad huius attestatiōē missus ē testis excellentis auctoritatis iohannes scz baptista. quo nullus inter natos muliezz maior surrexit. ipse em venit in testimoniu⁹ vt testimoniu⁹ phiberet de lumine. Perhibuit aut ioh. de christo triplex testimoniu⁹ scz eius sancte humanitatē. eius magne auctoritatis. et eius diuine natitatis. de quib⁹ agit in presenti euangelio. Secundū ibi. hic est de quo dixi vobis. Terciū ibi et ego vidi. A Circa primū tria ponunt. premitit em christi humilitatē: vidit iohannes ihesum venientē ad se: deus ad hominē. rex ad milite. dñs ad seruū venit. Et dicit origē. christū venisse a galilea ad iordanē. vt baptisaret a iohan. Sed dissentit crisostomus. asserens christū prius venisse ad ioh. baptisati grā. qd tacuit ioh. euangelista. Sed mar. declarauit post baptisum aut die altera christū ait venisse itez ad

iohannez. sicut nūc refert io. euangelista qd alij tacuerunt. Sed tunc querit cuius cā itēz christus redierit ad io. Et rñdet crisostomus. qz prius christus cū alijs in pñiaz baptisatus accesserat. non tñ ppter hoc quasi opus sibi esset baptismo pñie. et hoc voluit crisostomus ex verbis io. declarare dicturi. ecce agnus dei &c. opinionē tñ origene. qui vult tenere potest. qd videlicet nūc agat de aduentu christi ad baptismū. Nam et ecclesia istud legit euangelii in memoriā baptismi eius. **B** Sed tunc occurrit triplex questio. Prima vtz veniens fuerat christū baptizari. videt em qd nō. quia baptismus io. erat pñie. et qui eo baptisabant cōfitebant peccata sua. vt dicit mat. 3. sed christus nullū habuit peccatū. ergo sic non debuit baptizari. Et dicendū qd christus non ē baptisatus vt a peccato mundaret. qz nec baptismus io. poterat peccatū tollere. nec christus peccatū habuit sibi tollendū. baptizari tñ voluit. Primo sūm aug. vt ostēderet qd nō sufficit ea thesauro id ē instructo in fide et credenti quantumcūqz iusto vita bona nisi renascatur vnda baptismi. Secundo vt baptismus ecclesie institueret quantū quidē ad materiā in aq. Nam vt dicit beda tactu sue mundissime carnis vim regenerationum contulit aquis. quantū autē ad formā baptismi que ē inuocatio trinitatis ipsa trinitas ibi apparuit. pater in voce. spūssanctus in columba. filius in carne. Tercio baptizari voluit vt manifestaret esse dei filius. In hoc etiā demonstrans nō nisi p baptismū effici nos filios dei. Quarto baptismū istū pñie suscepit ipse mūdus a peccato. vt formā pñie peccantibz demonstraret. **C** Secūdo querit quare seipsum christus nō baptisauit. sed a minori baptisatus sit. Et dicendū qd licet christus seipsum sanctificauit inuisibilit. sic dicit io. 17. tñ vt ostēderet nullū puz hominē seipsum sanctificare sed indigere ministro ecclesie. ideo seipsum visibili nō sanctificauit sacramēto. Baptisatus est autē a minori se. Primo vt omnē gradū humilitatē impleat. debita em humilitas est etiā minoribz subici. vñ mat. 3. christū volentē baptizari phibeat io. dicens. ego a te debeo baptizari. et christus rñdit. sinemodo. sic em debet nos implere omnē iusticiā id est humilitatē. Itē a minori se baptisatus est vt doceret nihil nocere baptisandis scz animus bono ministro aut etiā peccatore siue layco in casu necessitatis sacramētū suscipiant sūm qd dicit aug. **D** Itē querit quā formā tenuit io. cū christū baptisauit. sic em dicit ad. 19 ipse baptisabat ceteros in nomine eius qui venturus ē id est in nomie christi. sed christus iā venerat g in hac forma non baptisauit eū. Sed s variata forma variat et baptismus g in christo

Sermo

baptisato et aliis non fuisset idē baptisimus. Et potest sane dici q̄ eadē forma verboꝝ vsus est cū christum baptisauit et ceteros quia non erat sibi commissum vt formā variaret. Ad oppositū dicendū. q̄ licet christus venisset ad baptisimū nondū tamen venerat in notitiā hominū. de cuius notitiē aduentu intelligebat iohannes dicens. Ego te baptiso in nomie venturi. Nota q̄ preter aduentū christi in carne et ad iudiciū. duplex ē aduentus eius in mentē. vnus est aduentus gratie. alter glorie. Iohannes autē interpretat in quo est gr̄a. vel cui donatū est a deo Ipsa vero mens rōnalis est in qua est gr̄a iustificans et cui donat gloriā beatificans. De aduentu gratie dicit christus io. 14. Ad eū veniemus et mansionē apud eū faciemus. Aduentū autē glorie ipse promittit in eodē dicens. Si abiero et preparauero vobis locū itez veniā et accipiā vos ad mepsū. vt vbi ego sum et vos sitis. ipse autē est in gloriā dei patris. vt dicit phili. 2. Sed aduertendū q̄ istoz duoz aduentū diuinitatis prius latat inuisibilis. est etiā in intellectu. secundus autē patens erit menti. Nam de primo dicit iob. 9. c. Si venerit ad me non videbo eū. et si abierit non intelligam. aliquē enim dñs temptationibus immisissis ad nos venit et non videt. quia abesse credit. aliquē verō reddit etiā datis donis et non intelligit abesse quin potius credit esse presens. quod declarat gre. li. mora. dicens. Exigente culpa seclusus genus humanū ab internis gaudiis mentis oculos perdidit. et quo mentoz suoz passio gradit nescit. Sepe em̄ domū est gratie qđ iram deputat. et sepe diuine discretionis ira est qđ gratiam putat. Quis em̄ se appropinquare deo non estimat cū habet supna munera. aut pphetie donū. aut doctrine magisteriū. aut curationū gratiaz. et tñ sepe mens ex ipsis donis elata in eternū sit longe a deo. ex quibz ad tempus eadē appropinquat et rursus quis se iā derelictū diuina gr̄a non deputet cū post experimentū mundicie lacessit se carnis temptationibus sentit videt inhonesta ad animū ageri. et tñ cum fatigant ista nec superant nequaquā p pollutionē trucidant sed p humilitate seruant vt suaz fiduciā perdat animus. et ad dei adiutoriū se aserat. sicq̄ fit vt inde altius deo inhereat. vnde se a deo profundius cecidisse suspirabat. Sic ḡ latet aduentus gr̄e. sed aduentus glorie erit potens qñ videbimus eū sicuti est. dicentes. Sicut audiuius sic et vidimus &c. imo venire deū gloriose in mente. nihil est aliud qđ deum videre. psal. Qui sedes sup cherubim manifestare. veni vt saluos facias nos. et oñde facie tuam. isa. 60. Tunc videbis et afflues et mirabit et dilatabit cor tuū

videbis deitatem. affluēs bonorum. miraberis altitudinem. dilatare
 ris caritate et gaudio felicitatis aliorum. Et Secundo demonstra
 tur christi innocentia: et ait: iohānes: ecce: ad oculū digito de
 monstrat: agnus dei: id est agnus qui deus est. vel agnus de
 us de deo. aut agnus deo consecratus. cuius mortē ut dicit theo
 deus pro nostra salute accepit. In hoc autē quod christus agnus di
 citur innocēs ostendit. unde dicit aug. Si agnus ē christus ergo
 innocēs. Sed nonne etiā ioh. erat innocēs. certe non. omnes ei
 ex damnata perierunt radice pro qua genuit dauid. ecce in iniqui
 tatibus conceptus sū. Solus igitur ipse agnus ē qui nō sic venit sed
 agnus virgineus quē virgo concepit et genuit. Nota verbū
 abbreviatū factū super terrā hoc. scilicet agnus dei. verbū breue. ple
 nū pietate. magnū potestate. nā dicit quod cū corpus ioh. baptiste
 esset traditū incendio index digitus quo christū demonstravit.
 nullatenus potuit cremari. Nota quod ut dicit Ili. 12. ethi. ag
 nus dicitur latine ab agnoscendo. quod in magno grege solo bala
 tu matrem agnoscat. grece autē dicitur ab agnon quod est piū. christū
 autē agnū fuisse in passione declaratū est. hierem. 11. Ego quasi ag
 nus mansuetus qui portat ad victimā. unde illud passioni de
 ditus. agnus in cruce leuatur immolandus stipite. tunc enim cog
 nouit patrem obiam. mat. 26. pater mihi si possibile ē transeat a me
 calix iste. et. hebre. 5. cū esset filius dei didicit ex his que passus
 est obiam. Itē cognouit matrem suam. Jo. 19. Cū vidisset matrem
 et discipulū stantē quem diligebat. dicit matri sue. Mulier ecce
 et filius tuus. Itē pater nos cognouit. Jo. 10. Cognosco oues
 meas et cognoscunt me mee. Scendū quod ipso etiā humili ac
 cessu ad ioh. ut baptizaret. agnū se declarabat. tanta enim humili
 tas et mansuetudo non erat nisi agni celestis. vñ sedulus. lana
 cra puri gurgitis celestis agnus attigit. et quod in passione cla
 ruit christū esse agnū ideo sergius papa natione sirus constituit.
 ut in missa dum corpus domini immolatur tribus vicibus di
 catur agnus dei. Quasi Domine agne qui agnouisti patrem miserere
 nobis. pie agne qui te obtulisti pro nobis dona nobis pacem.
 Nam ipse agnus immaculatus est. ut nos pacificaret deo. pa
 cemque largiret. quam angeli decantauerunt ipso nascente. glo
 ria in excelsis deo. Ideo papa innocentius natione albanen
 sis constituit ipsa hora sacrificij pacis osculum dari. Et Tercio
 demonstrabat Iohannes Christi sanctitatem: Ecce qui tollit:
 id est auferet et emundat: peccatum mundi: id est hominis pec
 catum. Dicit et non peccata veteris Theophilum vniuersalita
 tem significet. Vel hinc Bedam. Vnum peccatum intelligit ori

Sermo

ginale toti mundo comune. p quo principalit tollendo christus mortuus ē. sicut dicit psal. holocaustū a p peccato nō postulasti tūc dixit. ecce vōio vt faciā voluntatē tuā moriendo videlz quatenus ipsum tollat peccatū. Et nota hū aug. qz agnus qui de nra natura peccatū non assumpsit ipse ē qui tollit mundi peccatū. ne quisqz sanctus ecclesie mīster glorie se tollere peccata hominū. Et ne rursus adēmnans aliquis opus peccatoris mīstri dicat. quō hic baptisans tollit peccatū alterius cū sit plen9 peccato. Cōn istas disputationes dicit iō. Ecce qui tollit peccatū mundi. isa. 43. Ego sū qui deleo iniquitates tuas ppter me. et peccatoz tuoz non recordabor. Nota hū theo. qz nō dicit ecce qui tollet sed qui tollit quasi hoc semp faciat. non em solū cū passus est tollit peccatū mundi. sed ex illo tpe vsqz ad pns. hēbre. 7. Saluare potest christus in ppetuū accēdes p semetipsū ad deū. semp viuens ad interpellandū p nobis. Sed vt dicit gre. tūc plene tollet peccatū mundi cū p incorruptionis gloriā nra corpa pmutabunt. hē. 10. christus semel oblatu est ad multoz ex haurienda peccata. secūdo aut sine peccato a pparebit x. Nota qz tribz vicibz dicit in missa agnus dei x. Qm ex vno originali peccato tria pcedūt mundi peccata de quibz. 1. Jo. 2. oē qd est in mundo cupia carnis ē et cupia oculoz et supbia vite. a hēc peccata tollit ipse agnus a penitentibz. 1. Jo. 2. ipse est ppiator p peccat nris. nō p nris tm venialibz. sed etiā p totius mundi criminalibz Jē bis dicit miserere nob ppter duas misērias culpe videlicet et pene tollendas ex sui mīa. Tercio aut lo co dicimus dona nob pacē. quā ipse in testamēto nob reliquit. iō. 14. pacē reliquo vob peccatoz. pacē meā supni muneris do vobis.

Secunda pars.

D

Secundo cū dicit. hic ē de quo dixi x. cōmendat ioh. christi auctoritatē phibens testimoniū eius. altitudini plenitudini. et magnitudini. altitudinē quidē auctoritatis eius pēdicat cōfirmans in pnti testimoniū. qd an de christo absente dixerat: hic est: psonaliter in pnti: de quo dixi: prius quidē missa ad se ab hierlīs sacerdotibz et leuitl qn negauit se ēē christū. dixit aut se vocē clamantē in deserto. de christo aut pēnunciavit. ipse ē qui post me venturus est x. Et idē testimoniū nūc pntē christo demonstrat. hic ē de quo dixi: post me venit vir: theo. dicit vir ppter etatē pfectionē qz trigesimo anno vēit ad baptisum. vt dicit lu. 3. vel qz spūalis sponsus ē ecclesie sic de illo dicit iō. 10. 3. Qui hē sponsā sponsus ē. vel quia sponsus est anime. 2. corinth. 11. Respondi vos vni viro x.